

Dyeing To Color

SHABBAT CHAPTER 7 MISHNAH 2

אַבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת:
הַגְּוִיזוֹ אֶת הַצֶּמֶר, הַמְּלַבְּנוֹ, וְהַמְּנַפֵּצוֹ, וְהַצּוֹכְעוֹ, וְהַטּוֹהָה,
וְהַמְסִיף, וְהַעוֹשֶׂה שְׁנֵי בְתֵי נִירִין, וְהַאֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין,

The main classes of activity [*melakhah*] are forty less one:
shearing the wool,
bleaching it, beating it, dyeing it, spinning, stretching the warp on
the loom, making two loops, weaving two threads.

SHABBAT CHAPTER 10 MISHNAH 6

הַנוֹטֵל צַפְרָנְיוֹ זוֹ בְּזוֹ, אוֹ בְּשֵׁנָיו, וְכֵן שְׁעָרוֹ, וְכֵן שִׁפְמוֹ, וְכֵן זָקְנוֹ,
וְכֵן הַגּוֹדְלֵת, וְכֵן הַפּוֹחֶלֶת, וְכֵן הַפּוֹקֶסֶת — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב;
וְחַכְמִים אוֹסְרִין מְשׁוּם שְׁבוּת. הַתּוֹלֵשׁ מֵעֵצִין נָקוּב — חַיֵּב,
וְשְׂאִינוֹ נָקוּב — פְּטוּר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר בְּזֶה וּבְזֶה.

If one takes off his fingernails this with that, or with his teeth, and similarly his hair, and similarly his moustache, and similarly his beard, and similarly the woman who braids, and similarly the woman who colors blue, and similarly the *pokeset*, Rabbi Eliezer declares her liable; but the Sages prohibit on account of *shevut*. If one plucks from a pierced flowerpot — he is liable, but from that which is not pierced — he is exempt. But Rabbi Shimon exempts in this and in that.

הַנוֹטֵל צַפְרָנְיוֹ If one takes off his fingernails — on Shabbat, **this with that** — he cuts the fingernails of one hand with the fingernails of his other hand, or he bites them off **with his teeth**, and similarly if one plucks **his hair** — with his hand, and similarly **his moustache**, and similarly **his beard** — he plucks his moustache or his beard with his hand or with his teeth, and similarly **the woman who braids** — her hair, and similarly **the woman who colors** her eyes **blue** — with eyepaint, and similarly **the pokeset** — the woman who makes a parting in her hair, dividing it into two. According to a second interpretation, the woman who paints her face (Jer. Talmud),

Rabbi Eliezer declares liable — to bring a sin-offering, for all these are derivatives of main classes of activity: cutting one's nails, hair, moustache, or beard, are derivatives of “shearing”; braiding her hair, and the *pokeset* (according to the first interpretation) are derivatives of “building”; and coloring blue is a derivative of “writing” (*Rambam, Bartenuira*). The Gemara, however, concludes that coloring blue is a derivative, not of writing, but of “dyeing”

Source 3: רמב"ם
הלכות שבת

יג הצובע^ט חוט שארכו ארבעה טפחים, או דבר שאפשר
לטוות ממנו חוט כזה-חייב. ואין הצובע חייב עד שיהא צבע
המתקנים^ט; אבל צבע שאינו מתקנים כלי, כגון: שהעביר
סרק^ט או ששר^ט על גבי ברזל או נחשת וצבעו - פטור^ט,
שהרי אפה מעבירו לשעתו ואינו צובע כלום; וכל שאין
מלאכתו מתקימת בשבת - פטור.

הצובע

Source 4: חיי אדם

א הצובע בצבע המתקנים, חייב, אבל צבע שאינו מתקנים כלל, הינו שמעבירו
לשעתו*, אין זה צובע. כן כתב הרמב"ם, ולסמ"ג חייב וא, כיון שרצונו כזה שיתקנים
לפי שעה (ש"ך, במגן-אברהם):
ב אשה שצבעה פניה וידיה, אף-על-גב דהצבע הוי דבר שאינו מתקנים, לרמב"ם
פטור אבל אסור, ולסמ"ג חייב, כיון דדרבן בקף (עיינ בנשמת-אדם הג"ל) (שם):
ג נראה לי, דמוכרי דגים שדרבן לצבע אזני הדג בדם, כדי שיהיה נראין שנוצודו
היום או אמש, וכן האמנין שדרבן לצבע מיני מתיקות, וכן מוכרי זין שדרבן לצבע
הזין שיהיה לו מראה טוב, חייב לסמ"ג (שם, בנשמת-אדם):
ד העושה עין-צבע, כגון: שנתן סמנים במים, לרמב"ם חייב ולראב"ד פטור עד
שיצבע בהם^ט. ונראה לי, דלכלי עלמא אם צריך לצביעות המים כמו שדרבן לצבע
המים ולשפך בכלי זכוכית לנוי, חייב לכלי עלמא אם תקן הצבע בשבת, דהרי כבר
נגמר הצביעה (סוף סימן ש"כ במגן-אברהם):

Source 5: שולחן ערוך אורח חיים

הלכות שבת סימן שג

כה אסור לאשה

שתעביר בשבת (עט) סרק על פניה, *משום צובע. ומטעם זה אסורה (פ) על-כחל בשבת, ומטעם זה
אסורה (פא) פלטות על פניה בצק, דכשנוטלתו מאדים הפשר:

כה (עט) סרק. הוא צבע אדם. ובתוספתא איתא, שלא תקנח פניה בכגד שיש בו סרק, ומשמע אף-על-גב דלא מתכוננת

לצביעה, פסיק רישא הוא. וטעם הדבר, (סה) כיון דאשה דרבה בקף לפות את עצמה על-ידי צביעת פנים, מחזי שפיר כצובע, אבל איש שאין
דרכו בקף לא מקרי צובע, כמו שכתוב סוף סימן שכ דמתר לאכל תוחים ושאר פרות הצובעים אף-על-גב דצובע פניו וידיו בעת האכילה.
ומכל מקום אפלו העברת סרק על-פני אשה גם-כן אינו אלא דרבנן, דאין צביעה מדאורייתא על עור האדם. ועין בבאור הלכה:

Source 6: שולחן ערוך אורח חיים סי' ש"כ

יט *ליתן פרכם בתבשיל (נו) מותר, ואין לחש לו משום צובע, דאין צביעה באכלין: כ' יש מי שאומר שהאוכל תותים או שאר פרות הצובעים (נו) צריך לזהר (נח) שלא יגע בידיו צבועות (נט) בבגדיו או במפה משום (כז) צובע, אכל אם צובע פתו במשקה הפרות לית לן בה, דאין צביעה באכלין:

משנה ברורה

יט (נו) מותר. וכן מותר (סא) לתן זין אדם בתוך זין לבן ואף-על-פי שמתאדם נאפלו אם מכנין לכתחלה לעשות מראה בהפאכל או בהמשקה, גם כן מסתברא דאין להתמיר, כן מראה מהפרי-מגדים, ולפי מה שכתב בגשמת-אדם נכון למנע מזה. ומכל מקום אין רשאי לעשות מראה כיוון-שן ודבש שיקנו ממנו [פרי-מגדים, עין שם טעמו, וגם בלאו הכי הוא עבדא דחל], וכל-שכן שלא להשיב סממנים בצלוחית מים להצמיד בחלון נגד השמש, ויש בזה חשש חיוב חטאת [שם בפמ"ג]: **כ' (נו) צריך לזהר.** הינו (סז) להפוסקים לעיל

בסעיף יח דפסיק רישא דלא ניתא אסור, (סג) ואף-על-גב דמקלקל הוא, מכל מקום אסורא מיהו איכא: (נח) שלא יגע. ואף-על-גב דצובע פניו וידיו, (סד) ליכא למחש, דאין צביעה אלא בדבר שדרכו לצבוע. ולא דמי לסימן שג סעיף כה דאיתא שם דאשה לא תעביר סרק על פניה מפני שצובעת, אשה שאני שדרכה כדך להתנפות: (נט) בבגדיו וכו'. ובגבד אדם כל-שכן דאסור לקנחו, דמתקן הוא [מ"א]. ויש מקלין (סה) בכל זה כיון שהוא דרך לבלות, ויש לסמוך עליהם היכא דאי אפשר לו לזהר בזה. הצובע חוט שארכו ארבעה טפחים, או דבר שאפשר לטוות ממנו חוט בזה, חייב; ודוקא צבע (ו) המתקנים, אכל צבע שאינו מתקנים כלל, כגון שהעביר סרק או ששר על-גבי ברזל או נחשת וצבעו, (סו) פטור, שהרי אשה מעבירו לשעתו ואינו צובע כלום.

Source 7: שמירת שבת כהלכתה פרק י"ד

נח. אסור לצבוע את השפתיים וכדו' בשבת וביו"ט (קנג), גם אם היו צבועות כבר מבעוד יום (קנד). וגם השימוש בשפתון שקוף — אסור (קנה). וראה להלן פרק לד סעיף יג.

נח. אסורה האשה להשתמש בשבת וביו"ט בפודרה (אבקת איפור) מעורבת במשחה (קנו) או בפודרה סבון (קנז), ואף נכון שלא לתת פודרת איפור על הפנים, גם אם אינה מתדבקת היטב אל עור הפנים (קנח).

(קנח) עיין קצוה"ש סי' קמו בבדה"ש

ריש ס"ק כ, דכל שהצבע אינו דבוק לנצבע אינו בגדר צביעה. אולם בשו"ת אג"מ או"ח סי' קיד אוסר, וכ"ה דעת הגרש"ז אויערבך שליט"א, וע"ש באג"מ, דאם רק זורקין על הפנים את האבקה ואינה נדבקת היטב — מותר. והגרש"ז אויערבך שליט"א מפקפק גם בזה, דכל שמכוין לצביעה, אפי' לזמן מועט מנלן להתיר, ובפרט שלדעת כמה ראשונים יש איסור תורה גם בשאינו מתקיים, וכמבואר לעיל הערה קנא.

B. Cosmetics**1. Nail Polish**

One is forbidden to apply any type of nail polish on Shabbos. Even clear polish changes the color of the nail and is therefore prohibited.^[25]

2. Face Powder

One is forbidden to apply face powder on Shabbos. Most contemporary *Poskim* agree that this applies to any sort of face powder, even one specially formulated for Shabbos use.^{[26]*}

3. Eye Makeup

The use of any type of eye makeup (e.g. mascara, eyeliner) for any part of the eyes (e.g. eyelids, eyebrows, eyelashes) is forbidden on Shabbos under the prohibition of coloring.

4. Lipstick

The use of any type of lipstick is forbidden on Shabbos under the prohibition of coloring.^{[27]**}

5. Creams Used for Covering Blemishes

One who covers a skin blemish with cream is in effect coloring the skin. Therefore, it is prohibited to use any type of cream to cover a blemish on Shabbos.

* However, one is permitted to use talcum powder or baby powder on Shabbos to absorb sweat, or to prevent heat rash or diaper rash.

** In addition, the use of lipstick often involves the prohibition against "smoothing" as well.

**Source 8: The Shabbos Home Volume II,
by Rabbi Simcha
Bunim Cohen**

Source 9: אגרות משה

שו"ת אגרות משה חלק או"ח א סימן קיד

להתקשט לאשה בליפסטיק/באודם/ובדבר אם מותר לאשה להתקשט בליפסטיק, הנה אסורה משני טעמים מאיסור ממחק ומאיסור צביעה ואם הוא לח שליכא ממחק יש עכ"פ איסור צביעה. וכן אסור לאשה לצבוע את פניה מדין צביעה אבל לזרוק את הפאודער/האבקה/לבן על הפנים שלא מתקיים כלל אין בזה איסור צביעה.

שו"ת אגרות משה חלק או"ח ה סימן כז—שימוש באבקת איפור לצביעת הפנים בשבת

ז' אדר ראשון שדמ"ת.

למע"כ נכדי היקר הרה"ג מוהר"ר מרדכי טנדלר שליט"א.

הנה נכון מה דהשבת להרה"ג מוהר"ר דוד וינבערגער שליט"א אודות מש"כ בספרי אג"מ או"ח ה"א סימן קי"ד בענין צביעת הפנים. וז"ל התשובה, וכן אסור לאשה לצבוע את פניה מדין צביעה, אבל לזרוק את הפאודער לבן על הפנים שלא מתקיים כלל אין בזה איסור צביעה, ע"כ. ואמרת שלכאורה יש להתיר מהאי טעמא גם במיני אבקת איפור (פאודער) הצבועים וכמו שהוזכר

בשמי בחוברת לתורה והוראה חלק ז' דף כח.

וגם נכון מה שאמרת שיש ליהזר מליתן היתר כללי גם לאבקה לבנה, שאחר הנסיון וחקירות ודרישות נראה שרוב האבקות הנמכרות לתמרוקי נשים נעשות עם בסיס של מיני שמנונית, ויש מהם שמתקיימים לזמן, וממילא יש ברובן חשש צובע, ורק האחרים שאינם מתקיימים מותרים. ובלי נסיון באומדן דבר כזה, קשה להכריע מן הסתם. ובתשובתי הנ"ל כיוונתי לאבקה לבנה פשוטה הנקראת "טאלק" הנעשית בלי שמנונית ואינה מתקיימת. עוד מובן כי בהכנת תמרוקי נשים, יש ליהזר גם כן מאיסור ממחק, ולהכין האבקה מקודם שבת.

זקנך אוהבך בלוי"ג, משה פיינשטיין.

The Kashrus, Shabbos and Pesach Guide to Cosmetics by Rabbi Dovid Heber
Found on <http://www.star-k.org/kashrus/kk-mitzvos-cosmetics.htm#footnotesC>

B. Makeup - The following are halachic guidelines regarding the use of different makeups on Shabbos. Note: Whenever a reference is made to Shabbos makeup, this refers to powders that have been tested by a reliable halachic authority to meet the standards of Rav Moshe zt"l (as addressed in section IV). As previously noted, according to Rav Shlomo Zalman zt"l, no color powders may ever be used on Shabbos.

1. Foundation/Concealer - This product is used to even out skin tones, smooth away the appearance of fine lines and imperfections, and apply a hint of color.

- a. Moisturizing Foundation with oil is usually a liquidy cream. Due to its thickness it may not be used on Shabbos (memarayach).
- b. Water Based Foundation has a less thick consistency, but may still not be used on Shabbos (memarayach).
- c. Pressed Cake Foundation that must be applied with a damp sponge may not be used on Shabbos (schita).
- d. Powder Foundation - Powder foundation generally may not be used on Shabbos (tzovaya). However, there are Shabbos makeup powdered foundations available that are not long-lasting and may be used according to Rav Moshe zt"l, under the conditions listed above (section IV).

2. Blush/Rouge - These powders are used to add color to one's face and to enhance cheek color. Regular powdered blush may not be used on Shabbos (tzovaya). However, as previously mentioned, there is "Shabbos makeup" powdered blush available that is not long-lasting and may be used according to Rav Moshe zt"l, under the conditions listed above (section IV). Blush in cream or stick form may not be used on Shabbos (memarayach and tzovaya).

3. Eye Makeup - There are four areas of the eye to which women apply cosmetics to highlight and enhance the appearance of the eye: the eyebrow, eyelid, eyeliner, and eyelash. Applying eye makeup in the form of cosmetic creams, regular non-Shabbos powders, cake (powder that one mixes with water), pencils, and liquid eyeliners, is strictly forbidden on Shabbos.

Besides the normal conditions of Shabbos makeup, according to some opinions, eye makeup poses additional concerns regarding blending colors (tzovaya). The following are halachic guidelines when using eye makeup. Note: These conditions are in addition to the general Shabbos makeup conditions listed in section IV.

- a. Eyelid - Typically, women apply two or three colors of makeup to the different areas of the eyelid. It is preferable to avoid doing this on Shabbos, since these colors will touch one another and blend. Therefore, it is best to apply only one color of "Shabbos makeup" powder to the eyelid.
- b. Eyebrow and Eyeliner - Women typically use cosmetic pencil/liquid eyeliner on these areas. As indicated previously, these may not be used on Shabbos. However, there are Shabbos makeup powdered eyeliners available that are not long-lasting and may be used according to Rav Moshe zt"l, under the conditions listed above (section IV).

If the Shabbos eyebrow or eyeliner powdered makeup color is different from the eyelid makeup color, it is preferable that the two colors do not touch.

One may not tweeze eyebrows on Shabbos.

- c. Eyelashes - Mascara is used to color and lengthen eyelashes. The use of this product with or without a brush on Shabbos is forbidden.

4. Lip Makeup

a. Lipstick/Lipliner - One may not apply lipstick or lipliner on Shabbos, as, according to all opinions, this constitutes tzovaya and memarayach. This is true even if it is applied lightly or on top of existing makeup. As previously indicated, one may apply regular or extra long-lasting lipstick on Erev Shabbos.

b. Lip Powder - According to some Poskim, non long-lasting Shabbos makeup powder may be used on the lips under the conditions listed above (section IV), based on the opinion that non long-lasting powdered blush is permissible. Nonetheless, there are other Poskim who say even those who use non long-lasting powdered blush should not use powder on their lips. According to these opinions, women who wish to have makeup on their lips should not apply powder on their lips on Shabbos, but rather use long lasting lipstick on Erev Shabbos - v'hamachmir al zeh tavoh aleha bracha.

